

Óli Jacobsen

Evenesen:

PRESTUR Í HVALBA

Í seinasta parti hjá Onnu Evensen, greiddi hon frá tilveruni sum prestakona á Viðareiði. Men av heilsuávum fluttu tey til Hvalbiar

Ein tann mest áhugaverda føroyska kvinnusøga, er tann hjá Onnu Evensen, dóttir tann fyrsta Lützen í Føroyum, Andreas Christian. Hon var fødd í 1841 og greiðir frá lívinum í Føroyum seinnapartin av 19. øld. Fyrst og fremst er tað í Havn, men seinni sum prestakona á Viðareiði, Hvalba á Nesi og so í Danmark, har hennara søga varð skrivað. Hesin parturin er um lívið í Hvalba.

Koman til Suðuroyar

Min Mand, der havde set Lejre Præstegaard, sagde, at der kun var en lille Lejlighed. Vi solgte derfor nogle af vore Møbler og da Restorff's Skib, som vi havde fragtet, kom, bar Karlene resten af vore Møbler ned paa Skibet. Foruden os rejste Barnepigen, Malene, som vi havde faaet lige efter hendes Konfirmation og den gamle Gullak, med til Suderø. De andre Folk blev paa Præstegaarden. Det var en Skik, at den ene Pige altid blev et Aar efter Præstens afrejse for at tage vare paa det, han skulde have i "Naadesaaret". Saa vi var jo glade over, at Kathrine blev der. Hun havde jo ogsaa varetaget pastor Vesenbergs Enkes Interesser det første Aar, vi var der. De af vore Folk, der blev tilbage paa Viderejde, fulgte os ned til Skibet. En del af Beboerne havde ogsaa indfundet sig, og efter at vi havde taget den hjerteligste Afsked med dem

alle, stødte vi fra Land. Og att-er sejlede vi ud imod det ukendte. Det var omtrent mørkt, da vi naaede Suderø. Nogle af Menigheden og nogle af vore Bekennte kom ned og tog imod os. De vilde gerne huse os i Bugten, hvor vi lagde til, men da vi helst vilde op i Præstegaarden, blev der straks sendt en Dreng afsted til Købmanden efter Lys, saa vi kunde indrette os. Da Drengen kom tilbage med Lysene, og Folkene havde faaet vore Møbler baaret op, fik vi os et godt Maaltid Mad. Nogen Proviant havde vi selv med, og Beboerne havde sendt os en krukke Smør, frisk Brød, en Ost

Anna saman við sínum brøðrum v.f. Edvard, Lütje, Nickels og Jacob.

o.s.v. Der var i denne Præstegaard en Pige, som vi "arvede", hun skulde være der i "Naadesaaret". Men da min Mand skulde have Pengeløn, og vi altsaa ikke lønnedes med Naturalier, kunde vi undvære hende, og da hun var forlovet, vilde hun gerne rejse. Den næste Dag fik jeg jo rigtig beset Lejre. (Upprunin til navnið: Af Leer, som der fandtes saa meget af deromkring, forklarede en Bonde mig.) Præstegaarden bestod kun af en Bygning, der var opført af Tømmer, der var tjæret. Taget var ogsaa af Tømmer, hvorover der var lagt et lag af Bark og derover et lag Græstørv.

Heilsuskaðiliga íbúðin

Det var en meget usund Bolig. En af de tidligere Præster (der lignede Fr. 7. saa meget, at man hviskede om, at han var dennes Søn) havde saadan en strunk og

yndig Datter. Hun skulde giftes og var netop ved at sy Udstyr, da hun pludselig blev syg og døde en Nytaarsaften. Lægen havde sagt, at det udelukkende var Boligens skyld, at hun var blevet syg. Det var altsaa denne Præstegaard, som min Mand og jeg kom til, jeg, der skulde have det saa godt for mit Brysts skyld! Det var en elendig Lejlighed, den bestod af: Studereværelse og to smaa Værelser, der stødte op til det, Storstuen og Sovekammeret. I Stuerne var der saa lavt til Loftet, at min Mand, der var høj og kraftig, heller vilde gaa ind ad den anden Indgangsdør for at komme ind i sit Studereværelse end at gaa den direkte vej gennem Stuerne.

Engang for mange Aar siden, forliste et Skib "Vesterbæk". Af det blev der bjerget et helt lille Værelse op til Præstegaarden, hvor det blev stillet op saaledes, at man

kunde gaa ind i det fra et af Værelserne. Det blev kaldt "Kahytten" og brugt til Gæsteværelse. Min Mand fik, som sagt, Pengeløn og vi lønnede ogsaa vore Folk med penge, dog fik de Skind til Skoene.

Selvfølgelig havde vi ikke nær saa meget at bestille som paa Viderejde med alt det Fiskeri, Fuglene og Kreaturene, men vi tjente mere paa Viderejde takket være alle de Naturalier.

Dog fik vi ca. 60 Faar om Aaret foruden Mortensaftensgaasen, som blev kaldt "Tiendegæs". Vi fik de første til Mortensaften, og resten længere ad Vinterens løb. Der var ikke ret meget Jord til Præstegaarden, saa vi kunde jo let klare os med Barnepigen og gamle Gullak.

Der kom ofte en ældre Mand, Andreas, til Præstegaarden (som han boede lige i nærheden af). Han hjalp os med alt det muligt, ham sluttede Gullak sig meget nøje til.

Naar Gullak ikke havde noget andet at bestille, kartede han eller spandt han paa "Skotrok". Pigen kartede, spandt eller vævede.

Ferðin hjá presti til aðrar kirkjur

Paa Suderø havde vi ikke selv nogen Baad. Min Mand talte i fire Kirker, nemlig i Kvalbø, der var den Kirke, hvor vi hørte til og naar han var paa omrejse, i Tveraa, Vaag og Sumbø. De Dage hvor min Mand ikke talte, læste Degnen. Undertiden sejlede han til en af Kirkerne, men som oftest gik han. Som alle Færinger, var han en god Fodgænger, og han holdt meget af at gaa ude i Naturen. I reglen kom der en Mand og hentede hans

Bagage, det var Pligtarbejde. Min Mand fulgte sjældent med ham, han holdt mest af at gaa i sine egne Tanker. Det var oftest nogle meget drøje Spadsereture, naar Vejret var slemt.

Der var mange i Kirken, da min Mand talte første Gang. Færingerne har jo fra gammel Tid haft Ord for at være nysgerrige. Befolkningen paa Suderø var livligere og ligesom mildere end dem paa Viderejde. Til gengæld var de saa trofaste paa Viderejde. Her er et lille Eksempel. Vi mistede jo en lille Dreng deroppe, og et Ægtepar lovede at passe Graven. De passede den ogsaa, saa længe de levede, og efter dem fortsatte deres Søn med at passe den.

Der kom her, som paa Viderejde, ofte Folk og talte privat med min Mand. De betroede ham, hvad der trykkede og pinte dem, og han trøstede og raadede dem saa godt han kunde. Aldrig nogensinde fortalte han til os andre hvad det var. Han forstod som faa den svære Kunst at tie. Og tog hans Tanker en højere Flugt, og havde han Oplevelser, der laa over Mængdens, da tav han ogsaa, thi han vidste, at de kunde ikke forstaa ham.

Mosi sum lekidómur

I Præstegaarden var der saa fugtigt, at Tapeterne linnede fra Væggen, saa mine Børn kunde lege skjul bag dem. Det var da intet Under, at jeg blev meget daarlig af Gigt. Min Mand hentede en Læge, Lund, en dygtig og prægtig Mand, der medbragte en pakke "islandsk Mos", som han havde faaet sendende, da det skulde

Teir kryvja